పేగుబంధం

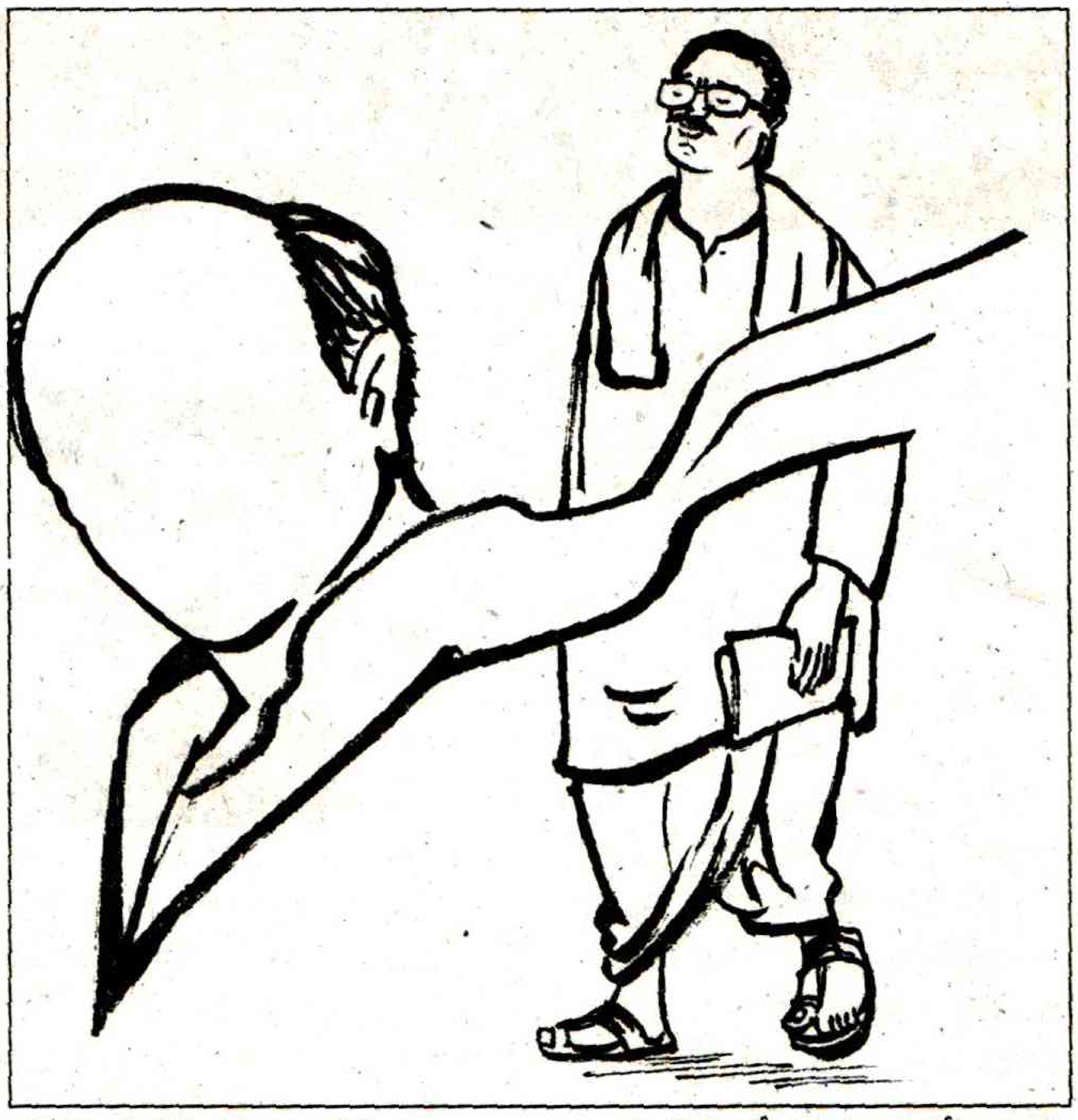

బోధనం నర్సిరెడ్డి

'ఏమే పోరీ ఒస్తావ్
గాసార్ది చిత్తు బోశేదుండి"
"ఓమ్మో నీన్రానయ్య
లింగచారి మేస్త్రిది లెంటల్‌బో
య్యాలె. ఆయినూకోడు."
"ఆని కల్యాటైనవా ఏందే?"
ఇయ్యాల్టికి పదిరోజుల్నించి ఆ
నెంటనే బోతున్నవ్!"

"ఏయ్ ఎట్నో మాట్లాడ్తవ్ వుప్పరోడ! చేతుల టిపిని జూడెట్టుందో!"

నవ్వుకుంట బెదిరిచ్చింది మేస్త్రిని ఓ కూలిపిల్ల. ఎండ కాలమాయె ఎనిమిదిన్నర గాకముందే శాంబ్రం గురిసినట్టు ఎండెక్కొస్తున్నది. మొకాల కేసుకున్న పోడరు మీదినించి చెమటదారలు గడ్తుంటే పైటకొంగుదీశి తుడుసుకుంటున్నరు కొందరు వడ్డ పోరలు. అట్లాంటోల్లతోని ఆశ్కాలాడుతున్నరు మేస్త్రీలు.

రామగిరి గాంధిపార్కు కాడ గుడిగోడెమ్మట ఓ పక్క కాయగూరల దుకాణాలు. ఆపక్కనే చేపల అడ్డ. గాంధిబొమ్మసుట్టూ కూలికోసమొచ్చిన కూలీలు, ఆళ్ళకోసమొచ్చిన మేస్త్రీలు. కూరగాయల కోసం చేపల కోసమొచ్చిన జనాలు. పొద్దున్నే రద్దిరద్దిగున్నది చౌరస్తా.

కొర్రమేను చేపలు బేరం చేస్తున్న దామోదర్‌రెడ్డి తలకాయెత్తి కూలి జనంల కలజూశిండు. బీటు మార్కెట్ల ధాన్యం రాసులు బోశినట్టు రాసులురాసులు గూకున్నరు కూలిజనం. కాలాల్లేక సుట్టుపక్కల ఊల్లల్లనించి వలసొచ్చినోళ్ళు, రోజూ టాక్టర్లమీదా బస్సులూ సైకిళ్ళ మీదా, నడిశీ వచ్చిపోతోళ్ళు గుట్టలు గుట్టలు, కుప్పలు కుప్పలు గూకున్నరు జనం.

పైమీదికంగిలేక కండువ గుడ్డలు గప్పుకున్నోళ్ళు, గోశికి దోతిపేల్కెలేక చినిగిన లుంగిగుడ్డను గోశి బెట్నోళ్ళు చేతుల్ల టిపిని గిన్నెలు బట్కోని ఒళ్ళు కూలికి బిలుస్తరో ఆ దినమెల్లది ఎదురుచూస్తున్నరు.

"ఏం పంతులూ బాగున్నవా? శాన్నాళ్ళగ్గన్పడితివీ?"

గొంతు ఇన్నట్టే ఉందిగని, మనిషిని జప్పున పోల్చుకోలేకపోయిండు దామోదర్‌రెడ్డి. తెల్లగ నెర్శిన గడ్డం జరంత పెరిగున్నది. నోట్లెగాల్తున్న పొరసుట్టను నేలకు రాశి సల్లార్పి, రుమాల్ల దోపుకోని కూలోల్లతోటి మాట్లాడితోడు జరపక్కకొచ్చిండు రాంరెడ్డి. మనిషి బాగ దశిలిపొయ్యున్నడు. చెయ్యెత్తు మనిషాయె కొద్దిగ ఒంగిండు.

"ఒల్లు రాంరెడ్డి సాబా! నీంబానే ఉన్నగని ఏందే నువ్వీడున్నవ్?"

ఆయన ఇన్ని రోజులకగవడితాలకు కడుపునిండ బల్కరిచ్చిండుదామోదర్‌రెడ్డి.

"ఏందే మొత్తం దిగిపొయినవ్ మనిషివీ! కొడుకేడుంటున్నడు? ఏంజేస్తున్నడు? అంత నిమ్మలమేనా?" అడిగిండు.

"ఏం నిమ్మలం పంతులూ! ఇగో గిట్ల కూలికొచ్చిన! సూస్తనే ఉంటివి."

దామోదర్‌రెడ్డి కొక్కపాలే గరగ్గుమన్నది. ఎసోంటి మనిషెట్టయ్యిండని మతిల దేవులాడబట్టిండు.

"నువ్ కూలికొచ్చుడేందే! ఎచ్చిడికంటున్నవా?" నమ్మలేక అడిగిండు.

"నీతోని నాకెచ్చిడేంది పంతులూ; నిజంగనే అంటున్నగని నువ్వేడజెప్తున్నవిప్పుడు?"

"నేను గీ సందెనపెల్లినే జెప్తున్నగని నువ్వేంది పెద్దమనిషివి కూలికొచ్చిన్నంటవ్! గీద చా దాక్కుంట మాట్లాడుకుందాంపా!"

దామోదర్రెడ్డెన్క రాంరెడ్డిఇద్దరూ పక్కనున్న రాజస్తాన్ టీస్టాలుకి బొయ్యి బెంచి మీద గూకున్నరు.

"ఏయ్ బాబూ దో గులాబీ బనావ్!" చాయ్‌కి ఆర్డరిచ్చిండు దామోదర్‌రెడ్డి. చాయ్ పోరడు రొండు చాయ్‌లు దెచ్చి చెరోటి అందిచ్చిండు.

రాంరెడ్డిని జూశిన కాన్నించి దామోదర్‌రెడ్డి మతి కలదప్పింది. ఊరికి సర్పంచైనోడిట్ల ఊళ్ళుబట్టి తిరగడానికి తానే జిమ్మెదారనుకున్నడు.

** ** **

నార్కెట్‌పల్లి హైవేమీద ఓ.సి.టి.ఎల్ కంపిని బడ్డప్పుడు తను లింగోట యు.పి.ఎస్.ల హెడ్మాస్టరుగ పనిజేస్తుండె. అప్పుడు ఊరికి సర్పంచ్ రామిరెడ్డితోటి బాగ నెలువైంది. జెండా వందనమొచ్చినప్పుడు, ఏదన్న సర్వేపనిబడ్డప్పుడు ఊల్లెకు బొయ్యి సర్పంచును గల్మెటోడు పంతులు. తనకు మంచీచెడ్డా పనిబడ్డా బడకపొయినా రోజోపాలి బడికల్లబొయ్యి సంగతులర్సుకునెటోడు సర్పంచి. కక్కయ్యా? చిన్నాయ్యాని ఒర్సబెట్టి పిల్చెటోడు పంతులు. అట్లా ఒకనాడొచ్చి పంతుల్ని గలిశిండు సర్పంచి.

"నమస్తే సర్పంచ్ సాబ్! బాగేనా? ఏమో పొద్దు గాలొస్తుంద్రు బడిదిక్కు."

నవ్వుకుంట బల్కరిచ్చిండు పంతులు.

"నమస్తే పంతులూ! తమదయవల్ల బానే ఉన్నంగని మజ్జానం అన్నాల్దిన్నంక ఓపాలి ఇంటికొచ్చి పోవైతివి! జరంత పనిబడ్డది" అడిగిండు సర్పంచి.

"మజ్జానమేంది చెప్పరాదిప్పుడే సంగతేందో! ఒల్లుంద్రీడ!" తొందర పెట్టినట్లన్నడు.

"అహా! అట్లగాదుగని జరో ముచ్చటడిగేదుంది పుర్సతుగ మాట్లాడాలె! గందుకని ఇంటికి రమ్మంటున్న"

"సరైతె నేనే ఊల్లెకొద్దామనుకుంటున్న నేత పనివాళ్ళ సర్వే డూటి పడ్డదోటి"

కాయితాలు బట్టుకొని లేశిండు పంతులు. ఇద్దరు ఊల్లెకు బాటబట్టింద్రు.

"ఎన్ని మగ్గాలున్నయే ఊల్లె? సాలోల్లేనా అంత! లేకపోతె ఇంకోళ్ళన్ని నేస్తరా బట్టలు!"

"నాలుగైదు మాలిండ్లుండెగా! పంతులూ! ఆళ్ళుగూడ నేస్తరుగని మగ్గాలు మూలకుబెట్టి కాల్వకిందికి కూళ్ళకు బొయింద్రు ముండాకొడుకులు. ఒళ్ళు దొరుకుతరు నీకిప్పుడు?"

రామగిరి గాంధిపార్కు
కాడ గుడిగోడెమ్మట ఓ పక్క
కాయగూరల దుకాణాలు. ఆపక్క
నే చేపల అడ్డ. గాంధిబొమ్మసు
ట్టూ కూలికోసమొచ్చిన కూలీలు,
ఆళ్ళ కోసమొచ్చిన మేస్త్రీలు.
కూరగాయల కోసం చేపల
కోసమొచ్చిన జనాలు.

"ఏదో నాతిప్పలు నీను బడ్తగని! నువ్వొచ్చిన పనిచెప్పరాదిగ"

సర్పంచిల్లు బడికి దగ్గరే. ఇద్దరు మాట్లాడుకుంటుండంగనే ఇల్లొచ్చింది. బంకుల్ల బల్లెపేటమీద పంతుల్ని గూసోమని లోపలికి బొయ్యిండు సర్పంచి. పందిట్ల మంచంల సర్పంచి తండ్రి బండుకోనుండు. కొట్టంల రాతిమొగరాలకు రొండు బండెడ్ల గట్టేశి మెలేశింద్రు. మిగతా రొండుజతల ఎడ్లమెడల మీద కాండ్లు బెట్టి బేరదార్లు ముడేస్తుంద్రు జీతగాండ్లు.

కింద రొండు ఔజ్జానల గుంటుకలున్నయ్. ఒక్కొక్క దానికి రొండేశి జానెడు జానెడు పొట్టిగుంటుక పలుగులున్నయ్. కొట్టంల మూలకు గోడ కానిచ్చి ఒక మూడుసాల్ల ఇనుప నాగలున్నది. దాన్ని బండెడ్లె తేనేగని పీకతరమైద్ది.

జీతగాండ్లిద్దరూ గుంటుక మేడితోకల్ని తిరిగేశికొట్టి ఎడ్లమెడల మీద గుంటుకల్ని కొడార్లేశి యారగట్టల్ని పట్టుసోగలకు దగిలిచ్చి గేట్లనించి అరకల్ని బయిటికల్గిస్తున్నరు.

"ఆ ఇగబటు పంతులూ! జరన్ని పాలు దాగుపటు" గిలాసం దిచ్చిండు.

"ఏందిరా ఇంకా ఈన్నే ఉంద్రు. అమ్మటాల్లయితుంటె! ఆనపొద్దేల్ల పొద్దుగాల్ల గట్టి పొద్దుగాల్లిడువక"

జీతగాల్ల తానికి బొయ్యిండు సర్పంచి.

"ఒక్కవల్లు గుంటకలన్నెయ్యికపొయిన్రు! చెట్లు బాగ బెరిగిన్నె ఇరిగిపోతయో ఏమో! జెర పెద్ద చెట్లొచ్చినకాద చెయ్యి వ్కనన్న బట్రిపైకి! మల్లసాలుకు ఒక్క పలుగడ్డల్నే ఏద్దురుగని"

జీతగాండ్లకు జాగర్త జెప్పి అరకల్ని సాగనంపిండు.

"పంతులూ! మన రోడ్డుకాడేదో కంపిని బడ్తున్నదిగద! ఆడ మాకో పదెకరాలకిత్తుంది. గండ్లనే నాలుగెకరాల మిరిపిత్తులెదబెట్న. మొకాళ్ళదాక బెరిగిన్నె చెట్లు. గిప్పుడు గుంటుకలు గండ్లకే బోతున్నయ్"

మల్ల ఇంట్లకొచ్చి వివరంగ జెప్పిండు రాంరెడ్డి.

"మొన్న గీభూమినే గొంటమని ఇద్దరాంద్రోళ్ళు కారేస్కొనొచ్చిన్రు. ఎకురం పద్దను కడిగింద్రు. బయానదీశి చేతుల్నే బెట్టబొయిన్రు గని నేనే జెర ఇశారించుకోని చెప్తనని ఎల్లగొట్న. మల్ల రేపొస్త

మన్నరు. అప్పుడు నిన్నిశారిద్దామను కుంటె నువ్వయిాల మండల మాఫీసుకు బొయినవన్నరు.. ఏంజేస్తె బాగుంటదో చెప్పుజెర."

విషయం వివరంగ జెప్పి పొగాకు కాడను ఇప్పదీసుకుంట గోడెమ్మట కుర్మి లగూసుండు రాంరెడ్డి.

"ఆఁ మర్శిపొయిన మావోనికి కంపిన్ల వుజ్జోగం గూడ ఇస్తమన్నరు. అ య్యేంటివో శేర్లంట! అయిగొనుక్కుంటె కంపిని లాభంల బాగం గూడొస్తదన్నరు. నేనే గుండెకాయ సోంటిగడ్డ దాన్నమ్ముకుంటె ఎట్లల్తదని సోబాయిస్తున్న. మా నాయ్నగూడ ఉన్న బేర్కమ్ముకోని బొగ్గుట్టకల్ల బోతాంరని కోపంజేస్తున్నడు"

దామోదర్‌రెడ్డి చిన్నపట్నించి నౌకరొచ్చిందాక ఎవుసాయం జేసినోడేగని ఈ భూంబట్టుకోని తిప్పలుబడ్డ దానికంటె బస్తిలపొంట బేరం జేస్కుంటేనే సుఖముంటదనుకుంటడు.

"ఇగో సర్పంచ్‌సాబ్! నవ్వడిగినవ్ గాబట్టి చెప్తున్న! ఇయ్యాంలేపు డబ్బుంటెనే పలుకుబడి మన్దగ్గర రూపాలున్న నాడు కొనుక్కుంటెందుకు భూమి యాన్నైనా ఉంటది. అసోంటప్పుడు భూమిని బట్కోనే యాలాడ్తనంటె ఏం బాగుంటది? మనదేమన్న తరా! తోటా? వర్సగ పదిరోజులొరువుదీస్తె దుమ్ము లేసుడేనాయె. ఏదో మనదృష్టం కొద్ది ఇలువొచ్చిందనుకోవాలె. ఉత్త తొండలు గుడ్లుబెట్టని పంరదుబ్బలకు పదివదివేలు బెట్టి కొంటమనొస్తున్నరు. ఇంక మనకేంగావాలె చెప్పు? ఎకరంనిండ ఎయ్యి రూపాలన్న బల్కిందా? నిన్నమొన్న పిలగానికి ఉజ్జోగమిస్తనంటుంండ్రి. ఏదోఒగ ధర మాట్లా డుకోని, పిలగానికి ఉజ్జోగం ఖరారు జేసుకోని భూమి తీశేసుడే మంచిదని పిస్తున్నది నాకైతే! నువ్వు మటుకు ఈ కానిపోని రోజులల్ల జీతగాల్లని నమ్ము కోని ఎన్నాళ్ళు జేస్తవు జెప్పు ఎవసాయం."

ఏకబిగిన జెప్పి ఆగిపోయిండు దామోదర్‌రెడ్డి. మంచలం పాలుదాగుతున్న ముసలాయనకు సరానబడ్డది. ఊకోకుంట దగ్గుతున్నడు.

"ఏందే తాత జెర చిన్నగ దాగరాదు కాల్తున్నట్లుంది పాలు" సముదాయించబోయిండు.

"ఏందిర పంతులూ కాలేది? పాలుగాదు మా ఇల్లే కాలబెడితట్టుంది నువ్వు నూడబోతే! కావ్పుటక బుట్నోనివి భూమమ్ముకోమని జెప్తావుర? సిగ్గులేదు? యాడ జెప్ప నేర్శిన వెవ్వారం? నప్పుడు జెయ్యకుంట బోవూ ఆతులైంగ! చాతగాని లంజగొడుకులు చెయ్యదెంగలేక లంగేశాలేస్తరు"

ముసలాయిన ఆవేశపడిపోతున్నడు. ఆయాసంతోటి మల్ల దగ్గొచ్చి చెయ్యోనికి గిలాస జారి కిందబడ్డది. ఇద్దరొక్కపాలే మంచంకాడికురికుంండ్రు.

"ఏందే నువ్వట్నే కోప్పడుతవ్! ఆయినంగనే నీనమ్ముతున్ననా ఏంది? ఏదో నలుగుర్ని ఇశారిస్తె తప్పైతదా? సప్పుడు జెయ్యకుంట బండుకోవూ!" సముదాయించిండు రాంరెడ్డి.

"ఏదోనే నాకు దోశింది నీం జెప్పిన ఏమనుకోకురి. ఇగబొయ్యొస్త" లేచిండు దామోదర్‌రెడ్డి.

జారిపడ్డది ముసలాయిన నోటికాడి గిలాసగాదు రాంరెడ్డి నోటికాడిదని అప్పుడు దెల్వదాయినకు.

"ఏదో ముసలాయినగట్నే కోవ్పడ్తడుగని జర నువ్వేమనుకోకు పంతులూ! అమ్మితెనే బాగుంటదంటవా నువ్వయితా?

మరట్లయితే రేపాల్లు బేరానికొచ్చినప్పుడు జర నువ్వు గూడుండాలె దగ్గర."

ఎనుకంగొచ్చి పంతుల్ని అడిగిండు రాంరెడ్డి. తలూపుకుంట ఎల్లిపోయిండు పంతులు. తన పాలోల్ల పిల్లలంత ఎవసాయం జేస్తుంటే కొడుక్కి మంచి నౌకరొస్తున్నదని సంబరపడ్తున్నడు రాంరెడ్డి.

తెల్లారే ఒచ్చింంద్రు కంపినోళ్ళు. ఎకురం పదివేలకు సుట్టుపక్కల భూములప్పుడే అమ్ముడయినయ్. రాంరెడ్డి భూమి ఎకురం పన్నెండెయిలకు జేసుకుంండ్రు. కొడుకు సదువైపొంగనే కొలువుల జేర్చుకుంటమన్నరు కంపినోళ్ళు. రూపాలు గట్టుకోడం, కాయితాంలాసుకోవడం, పట్టా ఎవరాలన్నీ దామోదర్ రెడ్డిని దగ్గరుంచు కొని చేసుకుండు రాంరెడ్డి.

లక్ష రూపాలు బిడ్డపెండ్లికని బాంకులేశిండు అయ్యాల..తతిమ్మ పైశలేమైనయో ఏమో! తల్లిపేగు దెగిన పశిబిడ్డ తడిల్నట్టు ఇయ్యాలిట్ల రోడ్లమీద కూలికి దిరుగుతున్నడు రాంరెడ్డి.

** ** **

"ఏంది పంతులూ చా దాగవు సల్లార్తుంటె"

"ఆఁఆఁ తాగుతున్ననని ఇప్పుడు జెప్పు కొడుకేం జేస్తున్నడు? బిడ్డేడుంటున్నది" వివరాలడిగిండు దామోదర్ రెడ్డి.

"ఏంజెప్పాలె పంతులూ! కుంకుమ సోంటి ఎంరజెక్క పదెకరాలు ఒద్దొద్దనుకుంట ఆ కంపినోని పాడెకొమ్మునగొడ్తి. అమ్మొద్దో లక్కమా అని మా ముసలోడంటుంటె అయ్యాల నువ్‌గూడ పిలగానికుజ్జొగమిస్తరంటివి. ఆ లంజగొడుకులు ఏడెనిమిదేండ్లు జేశినంకగూడ పోరన్ని పర్మినెంటు జెయ్యకపోయ్రి. ఉన్న పైశలన్ని దీస్కోని ఆడు పట్నంల ఏదో షావుబెడ్తనని పెండ్లాన్నెంటేస్కోని పాయె. ఇప్పుడాడు బొయ్యి రొండేండ్లన్నర్థమయితుంది ఆడు మాకు పైశ బం పింది లేదు. ఓ పోరిగూడ బుట్టింది తల్లిని పిల్లని అత్తగారింట్ల దోలిండు నిన్నమొన్న ఆడిప్పుడే డుండో జాడలేదాయె జవాబులేదాయె. వచ్చటి నంసారం పల్లొక్క తెర్లై కూలి జేస్కునే యాల్లొచ్చింది."

ఖాళీ చాయ్‌గ్లాను బెంచిమీద బెట్టి రుమాల్ల దోవుకున్న సగం గాలిన పొరనుట్టను దీశి ముట్టిచ్చుకుండు రాంరెడ్డి.

ఏదో ఆ బూంపైశల్తోటి మొదలుమొదలే పోరిపెండ్లి జెయ్యబట్టిగని ఇప్పుడైతె దాని పెండ్లి గూడ జెయ్యలేకపోదు. ఉరిబెట్టుకొని "సచ్చేకాల మొచ్చు." చెప్పు కపోతున్నడు.

"ఏమవుసరం పంతులూ! నౌకరు జేస్తోనివి నువ్వు భూములమ్ముకోవాల్నా? ఉన్న భూమమ్ముకోని కన్నచెరలు బడ్తున్న నన్ను జూశ్నంకగూడ మల్ల భూమమ్ముతవా చెప్పు? పెద్దపెద్ద నౌకర్లు జేస్తోల్లంత వందల కొందలెకరాలు భూములుగాని తోటలుబెడుతుంటె. బస్తికి దగ్గరున్నోడివి నువు భూమి నమ్ముతనంటవ్! నీకేమన్న పిచ్చా! ఊకోవూ!

దామోదర్‌రెడ్డికి నోట్లెమాట రాకుంటయ్యింది. మనసు పరిపరి విధాల బోతున్నది. అయ్యాల తనొద్దంటె భూమమ్మకపోతుండె రాంరెడ్డి. అదేందో అయ్యాలైనా ఇయ్యాలైనా భూమిమీద భ్రమల్లేవు తనకు. ఓ గొడ్డునో గొంరెనో అమ్ముకున్నట్టు భూమిగూడా అమ్ముకునేది, కొనుక్కునేది అనుకుంటడు తను. అందుకే తన భాగమమ్ముకుంటందుకు తంండ్రితోటి తగాద బడుతున్నడిప్పుడు..

"అయ్యాల కూకున్న కొమ్మను నరుస్నట్టు సక్కదనాల భూమి నమ్ముకుంటి. పైశలన్ని ఆగమైపాయె. ఊల్లె ఇల్లు గూలిపాయె అడివిల శెల్క లేకపాయె. కూకుంటె ఒడు బెడ్తడు? ఏదో గిట్ట చాతనయిన పని జేస్తనని నల్లగొండ కొచ్చిన. పొద్దుబాయె- ఇగ బోదాం పారాదు" ఇల్లు గట్నవా నల్లగొండల?" అడిగిండు రాంరెడ్డి.

"ఆఁ పొయినేడేగట్న. గీడ దగ్గిర్నే పొయ్యొద్దాం పారాదింటిదన్క."

"అమోమ ఇప్పుడు పనికిపొద్దుబోద్ది పంతులూ! యాన్నో చెప్పరాదు! పొద్దు గూంకాల నీనొస్తగని" లేశిండు.

"ఇగో రాంరెడ్డి కక్కయ్యా! పోదువుగా నొక్కమాట. ఇందాక నువు గల్శిన కాన్నించి చెబ్దామనుకుంటున్న. ఇంటి కాడ నా భాగంగూడ బేరంబెట్న. మీ నాయెన్నొద్దన్నట్టే మా నాయ్న గూడ ఒద్దంటున్నడు నాకేమొ పైశలవసరంబడ్డయ్."

"ఏమవుసరం పంతులూ! నౌకరు జేస్తోనివి నువ్వు భూములమ్ముకోవాల్నా? ఉన్న భూమమ్ముకోని కన్నచెరలు బడ్తున్న నన్ను జూశ్నంకగూడ మల్ల భూమమ్ముతవా చెప్పు? పెద్దపెద్ద నౌకర్లు జేస్తోల్లంత వందల కొందలెకరాలు భూములుగాని తోటలుబెడుతుంటె. బస్తికి దగ్గరున్నోడివి నువు భూమి నమ్ముతనంటవ్! నీకేమన్న పిచ్చా! ఊకోవూ!" ఒద్దని చెప్పిండు రాంరెడ్డి.

కూలినాలి జేసుకున్నాగని భూములమ్ముకోవొద్దనేది తన తాతముత్తాతల ఇలవరస. అయినా తను భూమమ్మి పిల్లల సదువులకు పెట్టుబడి పెడ్తననుకుంటున్నడు. నీళ్ళులేని ఎవసాయం జేసి ఇత్తనాలకు, పురుగుమందులకు పెట్టుబడి పెట్టి యాటెకురం అమ్ముకోని బస్తీలపొంట కూలిజేసుకుంటున్న రైతు రామిరెడ్లందరూ తన చుట్టు నిలబడి ఒద్దొ ఒద్దని అరుస్తున్నట్టనిపిచ్చింది దామోదర్‌రెడ్డికి.

"ఛత్ అంతా ఒట్టిది. మమకారం, పేగుబంధం అంతా ట్రాష్. నేల తల్లేంది నాబొంద... నేల ఉత్తమట్టి. ఇయ్యాల భూమి నికార్సయిన వ్యాపార వస్తువు. ఇలువొచ్చినప్పుడమ్ముకున్నోడె తెలివికల్లోడు. ఈ ముసలోల్లందరూ ఉత్త ఛాదస్తులు. కాలం తరీఖ దెల్వని దద్దమ్మలు. ఎవలొద్దన్నా తను భూమి నమ్మెదమ్మెదే అనుకున్నడు దామోదర్‌రెడ్డి.

"ఏంది పంతులూ! ఏమో సప్పుడు జెయ్యవ్! నేను మల్ల జెప్తున్న భూమి గిట్టవేమ్మవ్! ఆగమైతవ్! ఇగ నీను బొయ్యొస్త" ఎల్లిపొయ్యిండు రాంరెడ్డి.

** ** **

దామోదర్‌రెడ్డి నాయ్న దగ్గిర్దగ్గర ఎనభై ఏండ్ల ముసలాయిన. ఇప్పటికీ కంరపోటు మీద రోజోపాలి బాయికాడికిపాయి రాకపోతే నిద్ర బట్టదాయినకు. భూమిని నమ్ముకున్నోనికి

బువ్వగని, అమ్ముకున్నోడికి వుట్టగతు లుండవంటడాయిన. అసొంటిది ఇయ్యాల కొడుకే భూమిని బేరం బెట్టి కూసుండు.

"ఏందిరా దమాద! ఇరువై ఏండ్ల నించి నౌకరు జేసుకుంట ఇయ్యాల భూమీమ్మి పిల్లల సదువులకు పెట్టుబడి పెడ్తనంటవ్ సిగ్గులేదుర! నేనె వుసాయం జేసి మిమ్మలందర్ని పెంచి పెద్ద జేసి సదువుల్జెప్పియ్యలేదార! ఏదో మా మనున్నన్ని రోజులు గీభూమి నుండి నియ్యర! అంటెంక మీంజచ్చినంక భూమెటో మీరెటోగని" బశిమాడినట్టన్నడు ముసలాయన.

ఏందిరా దమాద ఇయ్యాల ఏడుస్త వ్! పెసరుజాల పోగొట్టుకోని పప్ప టికేల దేవులాడు కుంటె ఏం లాభంర? కన్నతల్లసోంటి భూమమ్ముకోని లంజముండల మీద మోజుబడ్డట్టు పిల్లల అమెరికా ఉజ్జోగాల మీద మోజుబడ్తివి! ఇయ్యాల నువు పిడికెడు మట్టయి తందుకు మన ఊరిబొందల గడ్డి మీద నీకు గంటెడు జాగలేదాయె! ఇప్పుడేం జేస్తవ్! అనుభగించు మరి

"నాయ్నా నేను ఉజ్జోగమిస్తున్న. ఈ ఎవసాయం జేసేదిలేదు పీకేదిలేదు ఎవనికి కౌలుకిస్తె ఎవడుజేసి పెడ్తడు జెప్పు! భూమేకావాలంటె ఎప్పుడైనా దొరుకుద్ది. ఇయ్యాల నీ మనుమడు, మనుమరాలు మంచి నదువులు సదివి దేశాలుబొయ్యి సంపాయిస్తె నీకుమటుకు గొప్పగాదా? నాభాగం నాకు గొలిపిస్తె అమ్ముకోని బోత ఎందుకు పంచాయితి?"

దామోదర్‌రెడ్డి రికార్డు తిఇగేశినట్టు తన నిర్ణయం తెగేశి చెప్పిండు.

"ఏందిరా నీకు భాగంబెట్టేది? నువ్వేదో నౌకరుజేశి మమ్మల్నుద్దరిస్తవనుకుంటె నీ బతుకు నువ్వు బతుకలేక మా భూమమ్మి తందుకొచ్చినవ్? ఏడుందిర నీ భూమి?" ముసలాయిన బరాబరిగ గరమైండు.

దామోదర్‌రెడ్డికి అవమానమనిపిచ్చింది.

"ఇగో ముసలోడ! నీకు నిమ్మలంగ జెప్తె అర్థంగానట్టుంది. ముసల్తనాన కుసుమ రోగమని లెస కోప్పడుతున్నవేంది? భూమి నీ పేరు మీదున్నదని మురుస్తున్నవా? నీ మనుమడు పెద్దోడయ్యిండిప్పుడు. ఆడే ఒస్తడు భూమ్మీదికి. రేపు మున్సబు కోర్టుల దావా ఏస్త ఏమనుకున్నవో"

ఆఖరి అస్త్రం ఒదిల్నట్టు మాట్లాడిండు. "ఏందిర నువు దావేశేది? నువు సంపాయించి పెట్టిన సొమ్ము దింటున్నని దావేస్తావుర? ఏ లంజగొడుకొస్తడో తీస్క రా భూమీమ్మదికి ఆని నంగతి నీ నంగతి జూస్తగని"

దామోదర్‌రెడ్డి లేచి మెల్లకుంటెల్లిపొయిండు. భూమెప్పుడమ్ముతరో కొందామని నూనస్తన్నరు నుట్టు

పక్కల గెట్టుగలిశే పాలోల్లు. పట్వారి పని జేసే చిన్నాయ్న వీరారెడ్డింటికి బొయ్యి మాట్లాడిండు. వకేల్తోటి మాట్లాడి కోర్టుల పార్టీషన్ దావా ఏద్దామనుకున్నరిద్దరు. ఎనభైవేలకు ఎకు రం కాడికి భూమి గొంటనన్నడు వీరా రెడ్డి. నలగొండకొచ్చి బయానగడ్తనన్నడు. తెల్లారి బయానా డబ్బులు దీస్కోని నల్లగొండకొచ్చిండు. డబ్బులు గట్టుకోని తండ్రికి నోటీసు బంపిచ్చిండు దామోదర్‌రెడ్డి.

కోర్టు నోటీసు అందుకున్ననాడు ముసలాయిన కుమిలికుమిలి ఏడ్చిండు. తన భూమిమీదికి వరాయెోని అరక రాకముందే తన పానం బోతె బాగుండునను కున్నడు. పట్వారి ఈరిగాని మీద పీకెల్దాక కోపమొచ్చిందాయనకు. కోర్టు కాయితం దీస్కోని వీరారెడ్డి ఇంటిబొయ్యిండు కర్రబొడ్సుకుంట.

"ఆరీ ఈరిగా నేనీన్నికేమన్నాలంజేసిన్రా! ఇయ్యాల నా కుటింబాన్ని ఇడదీస్తందుకు తయారైతివి నువ్వు. నుట్టుపక్కలమంది భూములన్ని నీగ్గావాలె. మా పోరలేమొ భూములమ్ముకోవాల్నారా! ఇదేం నాయింర నీకు?" సొదంత ఎల్లబోసుకుండు ముసలాయన.

"అదిగాదే ఆడమ్మ దల్సుకున్నంక నీను గాకుంటె ఇంకోడు గొంటడు. నామీదెందుకే నువ్ కోప్పడుతవ్! ఓని చీరికానికి జేశి నీ మాయిబారి నువ్ మాట్లాడుకోక!"

కరనీకం తరీఖ మాట్లాడిండు వీరారెడ్డి.

"బవ్ జెప్పినవు లేర! ఇయ్యాల నాకు జెప్పేతంత మొనగానివైనావుర నువ్వు. ఆడు నువ్వు గల్సి కోర్టుకు బోతేంది? కచ్చేరుకు బోతేంది? నేను మనుండంగ ఇంకోనికి జేస్తాన్ర భూమిని?" ముసలాయిన గిరుక్కున దిరిగి ఇంటికి బోయిండు.

కొడుక్కు భాగమియ్యమని కోర్టు ఆర్డరొచ్చింది. తనకొడుకే తనకు పగోడయ్యిండనుకున్నడు ముసలాయిన. పేరు కీర్తి దెస్తడనుకొన్న కొడుకు తన మనుండంగనే తాతముత్తాతల భూమిని పాలోని పాల్జేశె. ఏదో ఆడు నుకపడి తనను నుకపెడ్తడనుకున్నడుగని ఇట్లని ఎర్కుంటె అయ్యాల్నే బర్లకాడ బెడ్తుండె. ఇయ్యాల్టితోటి కొడుక్కు తనకు ఋుడం దీరిందనుకున్నడు.

గొల్సులుబట్టి రాల్లేశిన్రు భూమిల దామోదర్‌రెడ్డి భాగంల వీరారెడ్డి అరకలు గట్టనే గట్టిండు.

భూమి పంప్కాలై ఏడు దిరగకముందే కూడుగ్గిబట్టి కాలం జేశిండు ముసలాయిన. అటెంక అది దంటాలకే అయిదారేండ్లు గడిశిపాయె. కొడుకుని ఇంజనీర్ని జేశి అమెరికాకు బంపిండు దామోదర్‌రెడ్డి. కూతుర్ని డాక్టర్ని జెయ్యాలని విజయవాడల హాస్టల్లబెట్టి సదివిచ్చిండుగని సీటురాలే. పేమెంటు గడితందుకు దమ్ములేకుంటయ్యింది. ఉన్న ఇల్లు అల్లుడికి రాశి బిడ్డ పెండ్లి జేశిండు. అల్లుడు మొన్న డి.ఎస్.సి.ల సెలక్టయితడేమంటె కాలేదుగని ఇద్దరు పిల్లలయితె అయిన్రు.

కొడుకేమన్న అమెరికానించి డబ్బులు బంపిస్తె అల్లునితోటి ప్రవేటుబడో, జూనియర్ కాలేజో పెట్టిద్దామని సూస్తున్నడు దామోదర్‌రెడ్డి. మామ రిటైర్‌మెంటు పైశలియ్యలేదని అల్లుడు అలుగుతున్నడు. ఒకనాడు కొడుకు దగ్గర్నించి ఉత్తరమొచ్చింది.

"డాడీ నీ ఉత్తరమందింది. విషయం తెలిసింది. నేను ఫోన్లనే జెప్తినిగద ఇక్కడ పరిస్థితేం బాగలేదని! నా దగ్గర డబ్బులు లేవంటె పైశలు బంపమని రాశినవేంది? మీ రిటైర్‌మెంటు పైశలు బెట్టి అమ్మకు ఆపరేషన్ జేయించండి. ఇక్కడ మీ కోడలికింక జాబేదీ దొరకలేదు. నాకాంట్రాక్టు ఇంకా ఆరునెలలే ఉంది. ఆ తర్వాత నేను ఇండియాకే రావాల్నో ఏమో! వచ్చేనెల మా అత్తామామలు ఇక్కడికొస్తున్నరు. మీ కోడలికిక్కడే కాన్పు జేయించాలె. నాకు అయిదారువెయిల డాలర్లు అవ్వయితట్టుంది. నామీద ఆశపడక మీ తిప్పలేదో మీరే పడండి. అమ్మ ఆరోగ్యమంతంత మాత్రమే ఉందని రాశింద్రు. మీ డబ్బులు రాంగనే ఆపరేషన్ చేయించండి. నేను ఇప్పుడప్పుడే ఇండియాకు రాలేను."

దామోదర్‌రెడ్డికి ఉత్తరం మొత్తం సదువకముందే పిడుగుబడ్డట్టయ్యింది. కండ్ల నిండ నీళ్ళు దిరిగి అక్షరాలు కనపడకుంటైనై అలుక్కపోయిన అక్షరాలన్నీ గలిశి తన తండ్రి ముఖంగా మారి తనమీద జాలిపడుతున్నట్టనిపిచ్చింది.

"ఏందిరా దమాద ఇయ్యాల ఏడుస్తవ్! పెసరుజాల పోగొట్టుకోని పప్పటికేల దేవులాడుకుంటె ఏంలాభంర? కన్నతల్లసోంటి భూమమ్ముకోని లంజముండల మీద మోజుబడ్డట్టు పిల్లల అమెరికా ఉజ్జోగాల మీద మోజుబడ్తివి! ఇయ్యాల నువు పిడికెడు మట్టయితందుకు మన ఊరిబొందల గడ్డిమీద నీకు గంటెడు జాగలేదాయె! ఇప్పుడేం జేస్తవ్! అనుభగించు మరి"

తండ్రి జాలి ముఖంల కోపంనిండి తనను శపిస్తున్నట్టనిపిచ్చింది.

"నాయ్నా నన్ను దిట్టకే! నీ పావమే నాకు దగిల్నట్టుంది. నా చేతులార జేసుకున్నదానికి ఫలితం నేనభవించాల్సిందే. నా ఖర్మ... నా ఖర్మ ఫలితం నేననుభవించాల్సిందే... అనుభవించాల్సిందే! ఉన్న ఫలంగ కూలబడిపోయిండు దామోదర్‌రెడ్డి. ఓ చెయ్యికాలూ చచ్చుబడి సగం శరీరం కదల్లేకుంటయ్యింది.

కొడుకు ఇ.మెయిల్ల మనుమడి ఫోటోలయితె బంపిచ్చిండుగని తండ్రిని జూస్తందుకు మటుకురాలే. దామోదర్‌రెడ్డికి తన అవిటి బతుకే అనవసరమనిపిస్తున్నది. కూతురూ, అల్లుడూ దగ్గరున్నాగని తను ఏకాకిగా మారిండు. చచ్చిన తన తండ్రే మాటిమాటికి గుర్తొస్తున్నడు.

"దేవుడా! నన్ను దీస్కపో! నేను బొయ్యి మా నాయ్న కాల్లమీద బడాలె... నేను బొయ్యి మా నాయ్న కడుపుల తలబెట్టుకోనేడ్వాలె-" నేను బొయ్యి మానాయ్న కాయలు గాశిన చేతుల్తోటి కండ్లనీళ్ళు తుడిపిచ్చుకోవాలె... నాయ్నా నన్ను దీస్కపో... దీస్కపో... ఆయన ప్రార్థన తండ్రికి వినిపిచ్చిందో ఆ దేవునికే వినిపిచ్చిందోగని దామోదర్‌రెడ్డి మిగతా శరీరం గూడ కదలిక మాని చల్లబడిపోయింది.

కొడుక్కు ఫోన్‌జేస్తె దినాల నాటికొస్తగని బావగార్నే కార్యక్రమాలు గానియ్యమని ఫోన్ బెట్టేశిండు.

తన కలేబరానికి అల్లుడు కొరివి బెట్టకముందే దామోదర్‌రెడ్డి ఆత్మ తండ్రి ఆత్మతో గలిశి తన చిన్నప్పుడు పిట్టలకు ఉచ్చులేశిన భూముల్ల ఎడ్ల మలపడానికి ఎల్లిపోయింది.

●

నటన సరదా కాదు: జడేజా

"నటన నాకు సరదా వ్యవహారం కాదు. ఏ పనయినా నాన్ సీరియస్‌గా చేయడం నా స్వభావం కాదు. అదే సమయాన ఏదో బలవంతంగా ఒక ఫీల్డులో పనిచేయడాన్ని కూడా ఇష్టపడను. పనిలో ఆనందాన్ని కోరుకుంటాను. అలాంటి ఆనందం నటనలో కూడా ఉందనుకుంటున్నాను. అందుకే నేను నటిస్తున్నాను" అంటున్నాడు అజయ్ జడేజా. మ్యాచ్ ఫిక్సింగ్ వివాదంతో క్రికెట్‌కు దూరమైన జడేజా బాలీవుడ్‌లో నటునిగా అవతారమెత్తాడు. నటునిగా ఏమాత్రం రాణించగలడన్నది త్వరలో తేలిపోతుంది. అయితే తను నటనను సీరియస్ వ్యవహారంగానే తీసుకుంటున్నట్టు చెబుతున్నాడు. రెండుమూడేళ్ళ కిందటనే సినిమాలో నటించే అవకాశం వచ్చినా అప్పటికి ఏం నిర్ణయించుకోకపోవడం వల్ల నటన జోలికి వెళ్ళలేదన్నాడు. ఇప్పుడు నటన పట్ల ఆసక్తితో, శ్రద్ధతో ఉన్నట్టు జడేజా చెబుతున్నాడు. మరి తను నటించే సినిమా ఎలా ఉండబోతుందో ముందుముందు తెలుస్తుంది.